

Коваленко Н. А.

Київський університет інтелектуальної власності та права

Жорнокуй У. В.

Київський університет інтелектуальної власності та права

Данько-Сліпцова А. А.

Київський університет інтелектуальної власності та права

ЦИФРОВІ ІНСТРУМЕНТИ РЕДАГУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТА PR-ТЕКСТІВ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ЖУРНАЛІСТІВ ТА ФІЛОЛОГІВ

У статті здійснено комплексний аналіз цифрових інструментів редагування, їхнього впливу на професійну діяльність журналістів, PR-фахівців та філологів, а також виявлено основні переваги та недоліки використання штучного інтелекту у редакторських процесах. Автори досліджують основні функціональні можливості цифрових редакторів, таких як Grammarly, LanguageTool, Hemingway Editor, DeepL Write, та їхню роль у процесах покращення текстів. Розглянуто ключові алгоритми, що лежать в основі роботи цих інструментів, зокрема методи обробки природної мови (NLP), машинного навчання, семантичного аналізу текстів і автоматизованої перевірки фактів. Визначено, що використання цифрових редакторів дозволяє суттєво підвищити точність текстових матеріалів, оптимізувати їхню стилістичну структуру та зробити їх більш відповідними до вимог цільової аудиторії. Однак дослідження також виявило певні проблеми, пов'язані з використанням цифрових редакторів. Зокрема, алгоритми автоматизованого редагування не завжди коректно обробляють складні мовні конструкції, не здатні враховувати контекстні особливості тексту та можуть призводити до стандартизації стилю, що є небажаним у творчих та журналістських матеріалах. У статті обґрунтовано доцільність застосування гібридного підходу до редагування текстів, який поєднує можливості автоматизованих алгоритмів із професійною редакторською експертизою. Такий підхід дозволяє компенсувати недоліки автоматичних систем, забезпечуючи збереження стилістичної унікальності тексту та його відповідність контекстуальним і комунікативним вимогам. Перспективи подальших досліджень у цій галузі передбачають удосконалення алгоритмів штучного інтелекту для кращого розуміння контексту текстів, розширення можливостей автоматизованого аналізу стилістичних характеристик та створення адаптованих до української мови редакторських платформ. Впровадження таких інновацій сприятиме підвищенню якості журналістських і PR-текстів, розширенню можливостей для контент-менеджменту та створенню нових стандартів у сфері редагування цифрового контенту.

Ключові слова: цифрові інструменти, редагування текстів, штучний інтелект, журналістика, PR, обробка природної мови.

Постановка проблеми. Сучасне інформаційне суспільство характеризується стрімким розвитком технологій, що змінюють всі аспекти комунікації, зокрема й процеси редагування текстів. В умовах зростання обсягів цифрового контенту та високої швидкості обміну інформацією з'являється нагальна потреба у вдосконаленні методів обробки текстів, що сприяють підвищенню їхньої якості, точності та читабельності. Ця стаття спрямована на комплексний аналіз сучасних цифрових інструментів редагування, які активно впроваджу-

ються у журналістику та PR, і визначає їхнє місце у формуванні нових стандартів інформаційного простору.

Актуальність дослідження цифрових інструментів редагування текстів обумовлена кількома ключовими чинниками. По-перше, зростаюча кількість інформації, яка щодня генерується в електронному вигляді, вимагає швидких та ефективних засобів її обробки. По-друге, сучасні аудиторії очікують високої якості та достовірності публікацій, що змушує журналістів та PR-фахівців постійно

вдосконалювати свої методи роботи. По-третє, розвиток технологій штучного інтелекту створює нові можливості для автоматизації процесів редагування, однак водночас піднімає питання збереження авторського стилю та креативності. Таким чином, дослідження цифрових інструментів редагування є надзвичайно важливим для розуміння сучасних тенденцій у сфері медіа та інформаційних технологій, а також для розробки ефективних стратегій їхнього впровадження у професійній діяльності.

В процесі впровадження цифрових інструментів редагування текстів у сфері журналістики та PR існують певні виклики. З одного боку, сучасні технології, засновані на алгоритмах обробки природної мови, машинному навчанні та штучному інтелекті, відкривають нові можливості для оперативного виявлення та виправлення граматичних, орфографічних та стилістичних помилок, що сприяє значному скороченню часу підготовки інформаційного контенту. З іншого боку, автоматизовані системи не завжди здатні адекватно врахувати тонкі нюанси стилю, емоційне забарвлення та контекстуальні особливості тексту, що є ключовими для збереження унікальності авторського підходу та достовірності подачі інформації.

Особлива проблема полягає в адаптації цифрових редакторів до специфіки української мови, оскільки більшість сучасних технологій орієнтовано на англомовний простір. Це створює ризик стандартизації контенту, втрати індивідуальності стилю та недостатнього врахування культурних та мовних особливостей. Крім того, надмірна залежність від автоматизованих систем може призвести до зниження критичного мислення редакторів та погіршення якості кінцевого продукту. Таким чином, існує необхідність розробки гібридних підходів, що поєднують автоматизацію з людським контролем, для забезпечення високої якості текстів, адаптованих до вимог сучасного інформаційного простору.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика цифрових інструментів редагування текстів привертає увагу дослідників з різних галузей – від комп'ютерної лінгвістики до медіакомунікацій. Значний внесок у вивчення автоматизованих систем обробки текстів зробили Ф. Маруллі, Л. Кампаніле та М. Біас, які у своїх працях детально розглянули алгоритмічні основи систем лінгвістичного аналізу великих мовних моделей та їхнє застосування у редакційній практиці [22]. Теоретико-методологічні засади впровадження цифрових технологій у журналістську

діяльність ґрунтовно досліджені З. Партико [2] та Ж. Колоїз [4], які виявили закономірності трансформації редакційних процесів в умовах комп'ютеризації. У вітчизняному науковому просторі питання інтеграції цифрових інструментів редагування в професійну діяльність журналістів та філологів висвітлювали Є. Гула [1] та Л. Завгородня [3]. Їхні дослідження зосереджено на особливостях процесів редагування. О. Ткаченко та О. Олійник аналізували еволюцію процесів редагування в умовах технологічних змін, акцентуючи увагу на необхідності збереження балансу між автоматизацією та збереженням людського фактора у редагуванні [20]. Попри значний обсяг досліджень, питання комплексного підходу до інтеграції цифрових інструментів редагування у професійну діяльність журналістів та філологів залишається недостатньо висвітленим, особливо в контексті адаптації до технологічних викликів медіаіндустрії. Наявні дослідження здебільшого фокусуються на окремих аспектах проблеми, не пропонуючи системного бачення трансформації редакційних процесів в умовах цифровізації інформаційного простору.

Метою статті є проведення комплексного аналізу розвитку цифрових інструментів редагування текстів із особливим акцентом на їх застосування у журналістиці та PR, визначення переваг та недоліків автоматизованих систем порівняно з традиційним людським редагуванням, дослідження основних технологій, які використовуються в сучасних редакторах текстів, а також окреслення перспективи подальшого розвитку цих технологій. Дослідження спрямоване на формування наукової бази для інтеграції інноваційних рішень у редакторський процес, що дозволить забезпечити високу якість контенту, збереження індивідуального стилю автора та підвищення ефективності роботи журналістів і PR-фахівців.

Виклад основного матеріалу. Редагування текстів є багатоаспектним процесом виправлення, вдосконалення та адаптації письмового матеріалу з метою підвищення його якості, точності, логічності, стилістичної відповідності та доступності для цільової аудиторії. Воно є фундаментальним компонентом сучасної комунікації, що забезпечує ефективне передавання інформації в журналістських матеріалах, наукових публікаціях, художніх творах, бізнес-документації та цифровому контенті. Сучасні дослідники розуміють редагування тексту як «своєрідний вид літературної діяльності, в процесі якої редактор завжди вирішує творчі завдання, але, водночас, виступає у ролі

дослідника. Редагування визначають як перегляд (іншими словами аналіз, контроль) і виправлення повідомлень» [1, с. 1].

В процесі редагування текст, який є об'єктом редагування, модифікується та трансформується так, щоб він ставав нормативним, тобто відповідав нормам певного часу і в певній спільноті людей, водночас, попри спрямованість процесу редагування на ліквідацію відхилення від норм, цей процес передбачає і певну творчу трансформацію тексту, яка приводить до його творчої оптимізації, посилює потрібний соціальний ефект від його сприйняття реципієнтами. Окрім того, редагування тексту передбачає перевірку інформаційного та фактологічного наповнення тексту та відповідність і релевантність змістовного наповнення його формі вираження.

Редагування інформаційних та PR-текстів, незважаючи на спільну методологічну основу, має суттєві відмінності, зумовлені функціональною специфікою цих типів матеріалів. Інформаційні тексти потребують особливої уваги на змістово-фактологічному етапі, де пріоритетом є забезпечення достовірності, об'єктивності та повноти інформації, їхнє стилістичне редагування спрямоване на досягнення нейтральності, точності та однозначності викладу. Натомість PR-тексти вимагають посиленої уваги на аналітично-діагностичному та структурно-стилістичному етапах, оскільки ключовим параметром їх ефективності є персуазивний потенціал та здатність формувати бажані іміджеві характеристики. Використання оціночної лексики, емоційно забарвлених конструкцій та риторичних прийомів у таких текстах є функціонально виправданим. Спільною вимогою для обох типів текстів є забезпечення читабельності, логічності викладу та лінгвістичної нормативності, що досягається на структурно-стилістичному та лексико-граматичному етапах редагування.

Редагування можна розглядати як соціально необхідний і значущий процес, який передбачає опрацювання та модифікацію тексту, він існує в житті суспільства вже близько двох з половиною тисяч років, варто зазначити, що воно спочатку розвивалося як практична діяльність, теоретичне осмислення редагування з'явилося лише в останнє століття, тож праць, які б досліджували його еволюцію надзвичайно мало. Як приклад осмислення еволюції редагування можна назвати періодизацію З. Партико, в її основі поділ історії розвитку редагування на 3 періоди – період існування редагування як виду практичної діяльності

(III ст. до н. е. – середина XIX ст.), період нагромадження фактів редакційної практики та теорії (друга половина XIX ст. – 30-ті роки XX ст.) та період функціонування редагування як науки (30-ті роки XX ст. – початок XXI ст.) [2]. Перевагою такої концепції є те, що вона структурує розвиток редагування, але все ж має певні недоліки. Безперечно, що вона дещо надмірно спрощує складні історичні процеси, адже редагування як вид практичної діяльності не може бути однозначно обмежене лише певними періодами, концепція не враховує, що різні країни та регіони могли мати свої унікальні етапи розвитку редагування, а узагальнення може призвести до викривлення уявлення про еволюцію редагування. Також можна зробити застереження щодо того, що вживання термінів «стагнація» та «відродження» має доволі суб'єктивний характер і знову ж таки є узагальненням якщо говорити про розвиток редагування загалом.

Розглянемо альтернативну періодизацію розвитку редагування, яка є важливою для розуміння розвитку інструментів та методологічного апарату редагування. З нашої точки зору, в історії розвитку редагування можна виділити декілька етапів, серед яких:

1. Рукописна епоха та ранні форми редагування Доба рукописних текстів (до XV століття). Редагування текстів починається ще з часів рукописних текстів, коли спеціальні майстри – скриптори – вручну переписували тексти, вносячи корективи для забезпечення точності та відповідності змісту. У давніх цивілізаціях Єгипту, Греції та Риму існували перші форми редакторської діяльності, що базувалися на інтуїтивному розумінні логічної послідовності викладу інформації та правильності мовлення [3]. До методологічного апарату цього періоду можна віднести порівняльний аналіз рукописів, маргінальні помітки та коментарі (помітки на полях рукописів, що допомагали уточнювати зміст, пояснювати складні моменти або відмічати необхідні правки і коментарі, що могли містити лінгвістичні, історичні або теологічні пояснення) та створення глосаріїв і пояснень. Під методологічним апаратом будемо розуміти сукупності методів, принципів та інструментів, які використовуються для аналізу, організації та покращення тексту або інших видів контенту.

2. Друкарська революція і становлення професійного редагування (XV–XIX століття). З винаходом друкарського преса Йоганном Гутенбергом відбувся принциповий злам у підходах до створення текстів. Розвиток друкарства стимулював

появу перших коректорів та редакторів, які працювали над удосконаленням рукописів перед друком. Цей етап відзначається появою стандартизованих методів редагування, використанням коректорських знаків та впровадженням чітких редакторських норм. До методологічного апарату цього періоду, відповідно, можна віднести стандартизовану систему коректорських знаків, верстку та редагування гранок і розробку редакційних стилів

3. Механізація та комп'ютеризація (XX століття). XX століття ознаменувалося революцією у сфері комп'ютерних технологій. Перші текстові редактори та системи автоматичної перевірки орфографії відкрили нові можливості для редагування [2, 3, 4]. Застосування програм, таких як WordPerfect та Microsoft Word, дозволило значно скоротити час, необхідний для редагування текстів, проте їх можливості були обмежені базовим аналізом граматики та орфографії. До методологічного апарату того часу можемо віднести автоматизовану перевірку орфографії, комп'ютерне форматування тексту, електронне редагування та управління версіями.

4. Цифрова епоха та штучний інтелект (XXI століття) У XXI столітті розвиток технологій NLP (обробки природної мови) та машинного навчання створив підґрунтя для появи сучасних цифрових інструментів редагування. Системи на основі штучного інтелекту, такі як Grammarly, LanguageTool, Hemingway Editor та ChatGPT, не лише автоматично виявляють помилки, а й аналізують стиль викладу, логічну структуру тексту та навіть пропонують рекомендації для покращення читабельності [5, 6, 7, 8]. До методологічного апарату нашого часу можемо віднести технології обробки природної мови (NLP), семантичний аналіз тексту, адаптивне редагування з урахуванням цільової аудиторії та SEO-оптимізацію тексту.

Таким чином, еволюція редагування текстів відзначається переходом від ручного виправлення до інтеграції автоматичних алгоритмів, що здатні адаптуватися до вимог сучасного інформаційного простору.

Можна виокремити три очевидних базових підходи до процесу редагування, кожен з яких має свої особливості, переваги та недоліки.

1. Традиційне (ручне) редагування, яке виконується людиною – професійним редактором, коректором або самим автором тексту. Воно передбачає глибоке осмислення змісту, виправлення граматичних, стилістичних, логічних та змістових помилок. Редагування може бути структурним, що передбачає глибоку переробку тексту, або

технічним, з мінімальними виправленнями. Його сильними сторонами є висока якість і точність виправлень, повне врахування контексту, стилю та емоційної складової, а також можливість творчого покращення тексту. Однак цей підхід має і свої слабкі сторони: тривалість процесу, високу вартість послуг кваліфікованого редактора та можливість суб'єктивні зміни через людський фактор.

2. Автоматизоване редагування (цифрові інструменти), яке використовує комп'ютерні алгоритми та штучний інтелект для аналізу та виправлення тексту. Цей підхід включає перевірку орфографії, граматики, стилістики та може забезпечувати SEO-оптимізацію. Цифрові інструменти часто використовуються для швидкого покращення великих обсягів текстової інформації. Його сильними сторонами є швидкість обробки, автоматичне виявлення граматичних і орфографічних помилок, а також доступність та легка інтеграція з іншими інструментами, а слабкі сторони полягають в обмеженому розумінні контексту, стилю та тональності тексту, можливих неточностях у складних мовних конструкціях, а також нездатності розпізнавати фактичні помилки та аналізувати достовірність інформації. До популярних інструментів автоматизованого редагування належать Grammarly, LanguageTool, Hemingway Editor, ChatGPT та ProWritingAid [9].

3. Гібридне редагування, яке поєднує традиційний та автоматизований підходи. Спочатку текст обробляється цифровими інструментами для усунення очевидних помилок, а потім його перевіряє та доопрацьовує професійний редактор. Цей метод широко використовується в журналістиці, PR, наукових і технічних текстах. Його сильні сторони включають високу швидкість і якість обробки тексту, оптимізацію стилю та логіки викладу, а також мінімізацію як граматичних, так і змістових помилок, у свою чергу, до слабких сторін можна віднести витрат часу на фінальну перевірку людиною та витрати на послуги редактора, особливо якщо потрібне глибоке редагування.

Типовий робочий процес гібридного редагування може виглядати так: спочатку текст перевіряється інструментом на кшталт Grammarly для виявлення орфографічних помилок, далі він оптимізується завдяки Hemingway Editor або іншій програмі для покращення стилістики, після чого, нарешті, текст остаточно переглядається та виправляється редактором для збереження природності мови та логічності викладу.

Таким чином, ручне редагування забезпечує найвищу якість результату, але потребує значних

часових витрат; автоматизоване редагування працює швидко, проте може призводити до помилок у розумінні контексту, а гібридний підхід наразі є найефективнішим, бо вдало поєднує переваги обох методів. Майбутнє редагування текстів – це інтеграція штучного інтелекту та людської експертизи, що дозволить створювати високоякісні, точні та швидко адаптовані тексти для різноманітних потреб.

Цифрові інструменти редагування значно змінюють процес підготовки текстів, підвищуючи їхню якість, точність та ефективність. Вони особливо корисні для журналістів, PR-фахівців, філологів та авторів контенту, оскільки допомагають:

1. Підвищити точність і грамотність текстів. Сучасні цифрові редактори забезпечують автоматизовану ідентифікацію та корекцію широкого спектру лінгвістичних девіацій, включаючи орфографічні, граматичні та стилістичні помилки, які можуть залишитися поза увагою людини-редактора в процесі традиційного редагування. Функціональний потенціал даних інструментів включає автоматичне виявлення помилок, оптимізацію синтаксичних конструкцій для підвищення читабельності тексту, а також забезпечення відповідності текстового матеріалу нормативним параметрам офіційного чи професійного стилю. Серед репрезентативних прикладів інструментів даної категорії – програмні продукти Grammarly, LanguageTool та ProWritingAid, кожен з яких має специфічний функціональний профіль та забезпечує високий рівень лінгвістичної коректності текстів.

2. Інтенсифікація процесу редагування. Автоматизовані інструменти редагування демонструють здатність до аналізу текстів у режимі реального часу, що уможливорює концентрацію редактора на змістових аспектах тексту при мінімізації часових витрат на корекцію формальних помилок. Ключовими перевагами даного підходу є швидка ідентифікація неточностей, оптимізація часових ресурсів редакторів та авторів, а також загальне підвищення продуктивності редакційної роботи. До інструментів, що забезпечують прискорення процесу редагування, належать Hemingway Editor, QuillBot [10] та системи штучного інтелекту на кшталт ChatGPT.

3. Оптимізація стилістичних параметрів та читабельності тексту. Значна кількість сучасних текстових редакторів інтегрує функціонал для оцінки та оптимізації читабельності, складності синтаксичних конструкцій та загальних стилістичних характеристик тексту, така функціональ-

ність набуває особливої релевантності в контексті журналістської, рекламної та PR-діяльності, де чіткість та доступність викладу є ключовими параметрами ефективності комунікації. Автоматизовані системи здатні ідентифікувати надмірно складні чи розлогі синтаксичні конструкції, пропонувати альтернативні формулювання та забезпечувати адаптацію тексту до специфіки цільової аудиторії. Інструментарій для стилістичної оптимізації текстів включає Hemingway Editor, Readable.io та Yoast SEO, кожен з яких забезпечує специфічний набір функцій для покращення стилістичних характеристик тексту [11, 12].

4. Верифікація фактологічного матеріалу та запобігання дезінформації. Журналістська та PR-діяльність висуває підвищені вимоги до точності та достовірності інформації. Інструменти для перевірки фактів забезпечують можливість фільтрації неперевіреної інформації та ідентифікації надійних джерел. Функціональний потенціал даних систем включає автоматизований аналіз достовірності інформаційних повідомлень, ідентифікацію дезінформаційних матеріалів та маніпулятивних технік, а також верифікацію відповідності наведених даних офіційним джерелам. Репрезентативними прикладами інструментів для фактчекінгу є Google Fact Check Tools, Snopes та FactCheck.org, які забезпечують комплексну перевірку фактологічного матеріалу [13, 14, 15].

5. Адаптація текстів для диверсифікованих аудиторій та комунікаційних платформ. Сучасні текстові редактори інтегрують функціонал для реструктуризації синтаксичних конструкцій, модифікації стилістичних параметрів та адаптації текстів відповідно до специфіки різних аудиторій та комунікаційних контекстів (формальний стиль, креативний стиль, SEO-оптимізація тощо). Ключовими перевагами даного підходу є можливість перефразування тексту без втрати семантичного наповнення, підвищення природності сприйняття тексту реципієнтом, а також оптимізація контенту для підвищення його видимості в пошукових системах. До інструментів, що забезпечують адаптацію текстів, належать QuillBot, DeepL Write та Smartcat, які демонструють високу ефективність при модифікації стилістичних параметрів текстового матеріалу [16, 17].

6. Автоматизація процесів перекладу та локалізації контенту. В умовах глобалізації інформаційного простору журналістська та PR-діяльність часто орієнтована на міжнародну аудиторію. Автоматизовані системи перекладу забезпечують можливість оперативної адапта-

ції текстів різними мовами, редукуючи необхідність залучення професійних перекладачів. Функціональний потенціал даних інструментів включає швидкий багатомовний переклад, контекстуальний аналіз семантичного наповнення тексту та оптимізацію текстового матеріалу з урахуванням культурної специфіки цільової аудиторії. Серед інструментів для автоматизованого перекладу та локалізації контенту можна відзначити Google Translate, DeepL Translator та Smartcat, кожен з яких має специфічні алгоритми машинного перекладу [18, 19].

Цифрові інструменти редагування тексту базуються на сучасних технологіях, які дозволяють їм аналізувати, виправляти та навіть створювати тексти. Коротко розглянемо основні технології, що використовуються:

1. Технології обробки природної мови в системі цифрового редагування. Обробка природної мови (Natural Language Processing, NLP) є фундаментальною технологією, що забезпечує здатність цифрових редакторів до аналізу структурних та змістових характеристик тексту з метою ідентифікації граматичних девіацій, стилістичних неточностей та логічних невідповідностей [20]. Дана технологія імплементована в таких програмних продуктах, як Grammarly, LanguageTool, ProWritingAid та Hemingway Editor.

Алгоритмічна структура NLP-технологій включає наступні компоненти:

- сегментація тексту – розбиття текстового масиву на структурні елементи різного рівня (слова, речення, абзаци) для подальшого аналізу;

- контекстуальний аналіз – дослідження семантичних та граматичних взаємозалежностей між елементами тексту з метою встановлення їхньої функціональної ролі в комунікативній структурі тексту;

- ідентифікація девіацій – виявлення відхилень від лінгвістичних норм на різних рівнях текстової організації та формулювання рекомендацій щодо їхньої корекції.

Технологія NLP забезпечує високий рівень точності при ідентифікації формальних помилок, однак демонструє обмежену ефективність при аналізі складних стилістичних конструкцій та контекстуально-залежних семантичних структур.

2. Штучний інтелект та машинне навчання в цифрових редакторах тексту розширюють функціональний потенціал цифрових редакторів тексту через забезпечення можливості самонавчання та адаптації до специфічних характеристик аналізованого текстового матеріалу. Дані технології

імплементовані в таких програмних продуктах, як ChatGPT, DeepL Write, QuillBot та Smartcat.

Функціональний алгоритм AI/ML-технологій у контексті цифрового редагування включає:

- аналіз корпусних даних – обробка масштабних текстових корпусів для ідентифікації лінгвістичних закономірностей, статистичних параметрів текстових структур та типологічних характеристик різножанрових текстів;

- генерацію рекомендацій – формулювання пропозицій щодо оптимізації стилістичних параметрів тексту на основі аналізу корпусних даних та встановлених лінгвістичних закономірностей;

- автоматичну реструктуризацію тексту – перефразування та спрощення текстових структур з метою підвищення їхньої читабельності та комунікативної ефективності [21].

Імплементация AI/ML-технологій забезпечує високий рівень адаптивності цифрових редакторів до індивідуальних характеристик тексту та потреб користувача, що значно розширює їхній функціональний потенціал порівняно з традиційними інструментами редагування.

3. Технології аналізу читабельності. Аналіз читабельності (Readability Analysis) є спеціалізованою технологією, що забезпечує можливість оцінки складності тексту та його адаптації для різних аудиторій. Дана технологія імплементована в таких програмних продуктах, як Hemingway Editor, Readable.io та Yoast SEO.

Методологічна структура технологій аналізу читабельності включає такі компоненти:

- метричний аналіз тексту – вимірювання кількісних параметрів тексту, включаючи довжину речень, середню кількість складів у словах та співвідношення між різними частинами мови, з метою встановлення його складності;

- застосування формалізованих шкал – використання стандартизованих шкал читабельності, таких як Flesch-Kincaid Reading Ease, Gunning Fog Index та Coleman-Liau Index, для об'єктивної оцінки доступності тексту для різних категорій читачів;

- оптимізацію текстових структур – формулювання рекомендацій щодо спрощення синтаксичних конструкцій, лексичної оптимізації та реструктуризації тексту з метою підвищення його доступності для цільової аудиторії [22].

Технології аналізу читабельності забезпечують об'єктивну оцінку текстової складності та пропонують ефективні стратегії адаптації тексту відповідно до когнітивних характеристик різних аудиторій.

4. Машинний переклад (Machine Translation) є технологією, що забезпечує автоматизовану трансформацію тексту з однієї мови на іншу з максимальним збереженням семантичного наповнення та контекстуальних характеристик. Дана технологія імплементована в таких програмних продуктах, як Google Translate, DeepL Translator та Smartcat.

Алгоритмічна структура систем машинного перекладу включає такі компоненти [23]:

- лінгвістичний аналіз вихідного тексту – застосування технологій обробки природної мови для встановлення структурних та семантичних характеристик тексту, що підлягає перекладу;

- неймережева трансформація – використання нейронних мереж для ідентифікації оптимальних еквівалентів лексичних та синтаксичних структур вихідного тексту в цільовій мові;

- контекстуальна оптимізація – врахування контекстуальних залежностей при виборі перекладацьких еквівалентів для забезпечення максимальної точності перекладу.

Сучасні системи машинного перекладу, особливо ті, що базуються на неймережевих технологіях, демонструють високий рівень якості перекладу, що наближається до професійного людського перекладу, особливо при роботі з текстами стандартизованих жанрів.

5. Технології фактчекінгу. Фактчекінг (Fact-Checking) є спеціалізованою технологією, що забезпечує верифікацію фактологічного матеріалу через аналіз його відповідності інформації з перевірених джерел. Дана технологія імплементована в таких програмних продуктах, як Google Fact Check Tools, Snopes та FactCheck.org.

Функціональний алгоритм систем фактчекінгу включає такі компоненти:

- аналіз текстових структур – ідентифікація фактологічних тверджень у тексті та їхнє виокремлення для подальшої верифікації [24];

- порівняльний аналіз – зіставлення ідентифікованих тверджень із даними, представленими у верифікованих джерелах, включаючи офіційні документи, наукові публікації та авторитетні інформаційні ресурси;

- ідентифікація дезінформації – виявлення потенційних маніпуляцій, фейків та недостовірної інформації на основі результатів порівняльного аналізу.

Технології фактчекінгу відіграють критичну роль у забезпеченні інформаційної достовірності текстів, особливо в контексті журналістської та науково-дослідницької діяльності.

Висновки. Результати дослідження свідчать, що цифрові інструменти редагування стали невід’ємною складовою сучасного редакційного процесу в журналістиці та PR. Вони не лише сприяють оптимізації роботи редакторів, журналістів і філологів, а й значно впливають на якість кінцевого текстового продукту. Використання штучного інтелекту, алгоритмів машинного навчання та обробки природної мови дозволяє автоматизувати численні рутинні завдання редагування, включно з виправленням орфографічних, граматичних і стилістичних помилок, покращенням структури тексту та оптимізацією його читабельності.

Проведений аналіз довів, що сучасні цифрові редактори (наприклад, Grammarly, LanguageTool, Hemingway Editor) здатні забезпечувати високий рівень точності виявлення лінгвістичних помилок та покращення стилю. Однак технологічні обмеження цих інструментів, зокрема недостатній контекстуальний аналіз, невміння враховувати емоційне забарвлення тексту та специфіку авторського стилю, визначають потребу у гібридних підходах до редагування. Поєднання автоматизованого аналізу з людською експертизою є найефективнішою моделлю, що дозволяє не лише підвищити якість контенту, а й забезпечити його унікальність та відповідність цільовій аудиторії.

Дослідження також виявило певні виклики, з якими стикаються користувачі цифрових редакторів, зокрема обмеженість функціоналу для української мови. Більшість сучасних алгоритмів орієнтовані на англійський контент, що може призводити до неточностей у виправленні помилок або уніфікації стилю, що не завжди є бажаним для україномовних текстів. Це підкреслює необхідність подальшого розвитку українськомовних цифрових редакторів та адаптації існуючих інструментів до лінгвістичних особливостей української мови.

Перспективи подальших досліджень включають удосконалення алгоритмів аналізу тексту для збереження стилістичної та змістової унікальності текстів, інтеграцію штучного інтелекту у багаторівневі системи редагування, а також розробку інструментів автоматизованої перевірки фактів, що є особливо актуальним у сфері журналістики та медіа. Таким чином, цифрові технології редагування продовжують еволюціонувати, забезпечуючи ефективніші, швидші та точніші підходи до роботи з текстами, проте їх оптимальне використання потребує зваженого поєднання автоматизації та людського контролю.

Список літератури:

1. Гула Є. Редагування як один з головних чинників якісного перекладу. *Матеріали Всеукраїнського щорічного науково-практичного семінару з питань практики перекладу та підвищення конкурентоспроможності перекладацьких послуг* (04 червня 2005 року, м. Київ) URL: <http://www.uta.org.ua/data/loads/Gula.pdf>
2. Партико З. В. Нормативна концепція теорії редагування: дис... д-ра філол. наук: 10.01.08; Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. К., 2004. 402 арк.: рис.+ арк. 403–622 дод. – арк. 378–402.
3. Завгородня Л. В. Основи літературного редагування та коректури: навч. посіб. Черкаси: Брама. Україна, 2010. 164 с.
4. Редакторська справа: сучасний стан і перспективи розвитку: колективна монографія; за заг. ред. проф. Ж. Колоїз. Кривий Ріг: КДПУ, 2023. 282 с.
5. Grammarly. URL: <https://app.grammarly.com/>
6. LanguageTool. URL: <https://languagetool.org/uk>
7. Hemingway Editor. URL: <https://hemingwayapp.com/>
8. ChatGPT. URL: <https://openai.com/index/chatgpt/>
9. ProWritingAid. URL: <https://prowritingaid.com/>
10. QuillBot. URL: <https://quillbot.com/>
11. Readable.io. URL: <https://readable.com/>
12. Yoast SEO. URL: <https://yoast.com/>
13. Google Fact Check Tools. URL: <https://newsinitiative.withgoogle.com/resources/trainings/google-fact-check-tools/>
14. Snopes. URL: <https://www.snopes.com/>
15. FactCheck.org. URL: <https://www.factcheck.org/>
16. DeepL Write. URL: <https://www.deepl.com/en/write>
17. Smartcat. URL: <https://www.smartcat.com/>
18. Google Translate. URL: <https://translate.google.com.ua/?hl=en-GB&tab=rT&sl=ru&tl=uk&op=translate>
19. DeepL Translator. URL: <https://www.deepl.com/uk/translator>
20. Ткаченко О. О., Олійник О. В. Можливості та труднощі використання обробки природної мови. *Практичні та теоретичні питання розвитку науки та освіти (частина I): матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції м. Львів, 19-20 грудня 2020 року*. Львів: Львівський науковий форум, 2020. 74 с., 73.
21. Штучний інтелект. Машинне навчання / О. В. Григоров, Г. О. Аніщенко, В. В. Стрижак, Н. О. Петренко, О. В. Турчин, А. О. Окунь, О. Е. Пономарьов. *Автомобіль і електроніка. Сучасні технології: зб. наук. пр. М-во освіти і науки України, ХНАДУ. Харків, 2019. Вип. 15*. URL: <https://dspace.khadi.kharkov.ua/handle/123456789/5906>
22. Marulli F., Campanile L., de Biase M. S., Marrone S., Verde L., Bifulco M. Understanding readability of large language models output: an empirical analysis. *Procedia Computer Science*. 2024. 246, 5273–5282.
23. Данилов Г. Машинний переклад, системи машинного перекладу та їх специфіка. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського: Лінгвістичні науки: зб. наук. праць*. Одеса: Інформаційно-видавничий центр університету ім. К. Д. Ушинського, 2021. № 33. С. 293–311.
24. Вавіленкова А. Структура інформаційної технології порівняльного аналізу текстових документів. *Технічні науки та технології*. 2016. № 1. С. 103-109. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/tnt_2016_1_17.

Kovalenko N. A., Zhornokui U. V., Danko-Sliptsova A. A. DIGITAL TOOLS FOR EDITING INFORMATION AND PR TEXTS IN THE PROFESSIONAL ACTIVITIES OF JOURNALISTS AND PHILOLOGISTS

The article provides a comprehensive analysis of digital editing tools, their impact on the professional activities of journalists, PR specialists, and philologists, as well as identifying the main advantages and disadvantages of using artificial intelligence in editorial processes. The authors examine the key functional capabilities of digital editors such as Grammarly, LanguageTool, Hemingway Editor, and DeepL Write, and their role in text improvement processes. The study explores the core algorithms underlying these tools, including natural language processing (NLP) methods, machine learning, semantic text analysis, and automated fact-checking. It has been determined that the use of digital editors significantly enhances the accuracy of textual materials, optimizes their stylistic structure, and makes them more aligned with the requirements of the target audience. However, the study also identified certain challenges associated with using digital editors. Specifically, automated editing algorithms do not always accurately process complex linguistic constructions, fail to

consider the contextual nuances of a text, and may lead to style standardization, which is undesirable in creative and journalistic materials. The article substantiates the feasibility of applying a hybrid approach to text editing, combining the capabilities of automated algorithms with professional editorial expertise. This approach helps mitigate the shortcomings of automated systems while preserving the stylistic uniqueness of the text and ensuring its compliance with contextual and communicative requirements. Future research prospects in this field involve improving artificial intelligence algorithms for better contextual understanding of texts, expanding the capabilities of automated stylistic analysis, and developing editing platforms adapted to the Ukrainian language. Implementing such innovations will contribute to improving the quality of journalistic and PR texts, expanding opportunities for content management, and establishing new standards in digital content editing.

Key words: *digital tools, text editing, artificial intelligence, journalism, PR, natural language processing.*